పురాణ నీతి కథలు

(మొదటి భాగము)

గ్రంథకర్త :

[illegible]

[illegible] ముద్రాక్షరశాల, తెనాలి.

[illegible]

[వెల రు 0-3-0

పీ ఠి క

— :o: —

బాల, బాలికలను సన్మార్గ ప్రవర్తనులగు నట్లొనర్చుటకు కేవలము నీతి వాక్యములను బోధించుట కంటె వానిని కథారూపముల బోధించుట మేలని యనేకుల యభిప్రాయము. పిల్లలకు గథలు వినుట యందుత్సాహము మెండు. నీతికథలు మన పురాణేతిహాసాదుల యందు మిక్కుటము. అట్టి వానిని నేర్పినచో బాల, బాలికలకు అర్థధర్మములతో బాటు నైతిక జీవన మలవడునను తలంపుతో పురాణ గ్రంథముల నుండి నీతి కథలను సేకరించి యీచిన్ని పొత్తమును సమకూర్చితిని.

ప్రాథమిక పాఠశాలల బాల, బాలికలకు ఈగ్రంథ ముపయోగ పడగలదని ఆశించుచున్నాడ.

నందివెలుగు. }
15-11-29 }

ఇట్లు
గ్రంథకర్త

విషయసూచిక

శ్రీరస్తు.

పురాణనీతికథలు

1 దేవుని యందు భక్తి ఉంచుము

—:o:—

పూర్వము ఉత్తానపాదుడు అను రాజు గలడు. అతనికి సురుచి, సునీతి అను ఇద్దరు భార్యలు. సురుచికి ధ్రువుడు, సునీతికి ఉత్తముడు అను కుమాళ్ళు ఉండిరి. రాజునకు చిన్న భార్య అగు సునీతి యందును ఆమె కుమారుడగు ఉత్తముని యందును ఎక్కువ ప్రేమ.

ఒకనాడు రాజు ఉత్తముని తొడమీద కూర్చుండబెట్టుకొని ముద్దులాడుచుండెను. ధ్రువుడు అది చూచి తాను కూడ తండ్రి తొడ యెక్కుటకు వేడుకపడెను. సునీతి ధ్రువుని ఈవలకు లాగివైచి "ఓరీ! నీ తండ్రి తొడమీద కూర్చుండుటకు తగవు. అట్లు కోరిక గలదేని భగవంతుని ఆశ్రయించి నాకడుపున పుట్టుము" అని నిందించెను.

ధ్రువునకు చాల విచారము గలిగెను. భగవంతుని ప్రార్థించి తన కోరిక నెఱవేర్చుకొనుటకు అతడు నిశ్చయించెను. అందులకు ఎవరును ఉండని అరణ్యమునకు వెళ్ళుటకు

తల్లి అనుమతి పొందెను. అంతట ధృవుడు ఒక అరణ్యమునకు వెళ్ళెను. బాలుడైనను భయపడలేదు. అతని మనస్సు భగవంతునియందే ఉండెను. నిద్రాహారములు లేక చాలకాలము భగవంతుని ప్రార్థించెను.

తుదకు అతని భక్తికి మెచ్చి భగవంతుడు అగుపడెను. అతడు కోరిన వరముల ఇచ్చెను. తరువాత ధృవుడు ఇంటికి వెళ్లెను. సవతితల్లియును తండ్రియును అతనిని గౌరవించిరి. అతని తల్లి చాల సంతోషించెను.

తండ్రి అనంతరము ధృవుడు చాల కాలము రాజ్యము చేసి భగవంతుని దయచే శాశ్వత కీర్తిని పొందెను. చూచితిరా! ధృవుని భక్తి.

.:o:.

2 తండ్రి మాట జవదాటరాదు

.:o:.

దశరథుడు అయోధ్యాపట్టణపు రాజు. అతనికి కౌసల్య, సుమిత్ర, కైక అను ముగ్గురు భార్యలు. కౌసల్యకు రాముడు సుమిత్రకు లక్ష్మణుడు, శత్రుఘ్నుడు, కైకకు భరతుడు అను కుమాళ్ళు గలరు. ఒకప్పుడు దశరథుడు కైకకు తనయిష్టము వచ్చినప్పుడు కోరుకొనునట్లు రెండు వరములు ఇచ్చెను.

దశరథుడు పెద్దవాడయ్యెను. పెద్దకుమారుడగు రాముని రాజుగా చేయుతలచెను. ఆసమయమున క దశర

థుని వద్దకు వెళ్లి తనకు రాజు యిచ్చి ఉండిన రెండువరములను అడిగెను.అందు మొదటిది రాముని పదునాలుగుసంవత్సరములు అరణ్యమునకు పంపుమనియు రెండవది తన కుమారుడగు భరతుని రాజుగా చేయుమనియు కోరెను.

దశరథునకు రామునియందు మిగులప్రేమ. రాముని విడచి ఉండలేనని దశరథుడు కైకను ప్రతిమాలెను. ఆమె వినలేదు. సత్యమునకు లోబడి దశరథుడు ఈమాటను రామునకు చెప్పెను. రాముడు దిగులుపడలేదు. తన తండ్రిమాట ప్రకారము నడచుటయే అతనికి సంతోషముగ ఉండెను. వెంటనే రాముడు తమ్ముడగు లక్ష్మణుడును భార్యయగు సీతయును వెంబడింప అరణ్యమునకు వెళ్ళెను.

అరణ్యములో రాముడు చాల బాధలు పడెను. భార్యయగు సీతను రాక్షసులు ఎత్తుకొనిపోయిరి. తుదకు సుగ్రీవుడు అను వాని సహాయముతో రాక్షసుల చంపి భార్యను తెచ్చెను. ఇంతలో పదునాలుగు సంవత్సరములు ముగిసెను. అంతట అయోధ్యకు వెళ్లి రాజయ్యెను.

తండ్రిమాట నెరవేర్చుటకు ఎంతకష్టమైనను వెనుదీయరాదు.

—:o:—

3 గురుభక్తి ఉంచవలయును

ఏకలవ్యుడు ఒక ఎఱుకవాని కొడుకు. వానికి విలువిద్య నేర్చుకొన బుద్ధి కలిగెను. ద్రోణుడు అను బ్రాహ్మణుని తనకు విలువిద్య నేర్పవలసినదిగా ప్రార్థించెను.

క్షత్రియ బాలురకు తప్ప ఇతరులకు విలువిద్య నేర్పనని ద్రోణునకు ఒక నియమము ఉండెను. అందువలన ఏకలవ్యుని ప్రార్థన ఒప్పుకొనలేదు. అంతట ఏకలవ్యుడు ఒక అరణ్యమునకు వెళ్ళెను. అచ్చట ఒక చిన్న ఇంటిలో ద్రోణుని బొమ్మ ఉంచెను. ఆబొమ్మను తన గురువుగా భావించి విలువిద్య నేర్చుకొనుచుండెను.

కొన్ని దినములకు ద్రోణుడు ఏదో పనిమీద ఆ అడవికి వెళ్లెను. ఏకలవ్యుడు అతనిని పూజించెను. ద్రోణునికి ఆశ్చర్యము కలిగి ఏకలవ్యుని గురుభక్తి పరీక్ష చేయదలచెను. గురుదక్షిణగా తనకు ఏకలవ్యుని బొటనవ్రేలు కోసి ఇమ్మని అడిగెను.

ఏకలవ్యుడు కొంచమైనను విచారించలేదు. వెంటనే తన బొటనవ్రేలు కోసి గురువు ముందు ఉంచెను. ద్రోణుడు అతని గురుభక్తికి చాల మెచ్చెను. ఏకలవ్యుని దీవించి తన మహిమవలన అతనికి బాధలేకుండ చేసెను.

గురుభక్తిగల వారికి మేలు కలుగును.

---

4 అబద్ధము చెప్పకూడదు.

దేవేంద్రుడు స్వర్గలోకమునకు రాజు. ఒకప్పుడు అతని సభయందు ఎన్నడును అబద్ధము చెప్పనివాడు ఎచ్చటనైన గలడా? అను ప్రశ్న వచ్చెను. వసిష్ఠుడు అను ముని లేచి "భూలోకమున హరిశ్చంద్రుడు అట్టివాడు" అని చెప్పెను. ఆమాటలకు విశ్వామిత్రఋషికి కోపము వచ్చెను. తాను హరిశ్చంద్రుని అబద్ధమాడింతునని పంతము వేసెను.

విశ్వామిత్రుడు హరిశ్చంద్రునకు చాలబాధలు కలుగ చేసెను. అతని రాజ్యమును హరించి అడవులకు పంపెను. హరిశ్చంద్రుడు మునికి కొంత బాకీ ఉండెను. బాకీ రాబట్టుకొనుటకు విశ్వామిత్రుడు రాజుభార్యయగు చంద్రమతిని కొమారుడగు లోహితాస్యుని అమ్మివేసెను. హరిశ్చంద్రుని కూడ ఒకమాలవానికి అమ్మెను. ఇంకను విశ్వామిత్రుడు తన మాయచేత లోహితాస్యుని చంపించెను. ఆపట్టణపు రాజకుమారుని చంపినది చంద్రమతియే అని రాజునకు అబద్ధములు చెప్పెను. రాజు చంద్రమతి తల నరుకుమని హరిశ్చంద్రుని వద్దకు పంపెను.

హరిశ్చంద్రుడు జంకక భార్యను నరుక సిద్ధమయ్యెను. అప్పుడు విశ్వామిత్రుడువచ్చి హరిశ్చంద్రుని ఒక అబద్ధము చెప్పుమని కోరెను. అట్లుచేసిన కుమారుని భార్యను బ్రతికిం

చెదను.” అని చెప్పెను. హరిశ్చంద్రుడు ఒప్పుకొనక చంద్రమతిని నఱుకబోయెను.

విశ్వామిత్రుడు హరిశ్చంద్రుని ఆపి అతని సత్యవ్రతమునకు చాలమెచ్చుకొనెను. తన శక్తివలన లోహితాస్యుని రాజకుమారుని బ్రతికించెను. హరిశ్చంద్రునకు చాలవరముల ఇచ్చి మరల రాజ్యమునుకూడ ఇచ్చివేసెను.

5 పెద్దలను ఎగతాళి చేయరాదు.

శ్రీకృష్ణుడు మహాత్ముడు. అతడు యాదవ వంశమునకు చెందినవాడు. ద్వారకాపట్టణమునకు రాజు. ఒకప్పుడు కొందరు ఋషులు అతనిని చూచుటకు ద్వారకకు వచ్చిరి.

కొందరు యాదవులు వారిలో ఒకనికి స్త్రీవేషము వేసిరి. ఆమెను ఋషులకు చూపి “స్వామీ! ఈమెకు మూడు నెలల కడుపు. ఏపిల్లపుట్టునో దయచేసి చెప్పుడు.” అని ప్రార్థించిరి.

ఋషులు వారల మోసము తెలిసికొనిరి. కొంచెము కోపముతో “ఆమెకు ఒక ఇనుపదూలము పుట్టును. అని చెప్పిరి. నిజముగా కొన్నిదినములకు ఆస్త్రీవేషము వేసినవాని

కడుపున ఒక పెద్ద ఇనుప రోకలి పుట్టినది. పెద్దలను ఎగతాళిచేసిన ఫలితము.

---

6 దొంగతనము చేయరాదు

శంఖుడు, లిఖితుడు అను ఇద్దరు అన్నదమ్ములు ఉండిరి. వారిద్దరు వేర్వేరు చోటుల కాపురముండిరి. శంఖుడు తన తోటలో ఒక మామిడిచెట్టు పెంచుచుండెను. ఆచెట్టున పండ్లు చక్కగా పండియుండెను. శంఖుడు ఆపండ్లనుకోసి తినక దేవునికి ఇవ్వదలచి కోయలేదు.

ఒకనాడు లిఖితుడు అన్న ఇంటికివెళ్ళెను. శంఖుడు ఎక్కడకో వెళ్ళియుండెను. లిఖితుడు మామిడిపండ్లనుచూచి వాటిని తినవలయునని తలచెను. అతడు తన అన్న ఉద్దేశము ఎరుగడు. ఈపండ్లు అన్నిటిని నాఅన్న ఒక్కడు తినగలడా? అని ఆలోచించి కొన్నిటిని కోసి తినుచుండెను.

ఇంతలో శంఖుడు వచ్చెను. అతడు తమ్మునిచూచి "లిఖితా! ఇతరుల సొమ్మును వారి అనుమతిలేక తీసుకొనుట దొంగతనము అనబడును. అందువలన చాలపాపము వచ్చును. నీవురాజువద్దకువెళ్ళి శిక్షనుపొందుము. అట్లుచేసితివేని పాపముపోవును" అనిచెప్పెను. లిఖితుడు రాజువద్దకువెళ్ళి తన దొంగతనమునకు శిక్షింపుమని కోరెను. రాజు అతనికి కాలుచేతులు నఱికించెను. కావున దొంగతనము చేయరాదు.

7 జూదమాడరాదు

పూర్వము నలుడు అను రాజు నిషధదేశమును పాలించుచుండెను. ఆరాజు విద్యయందును పరాక్రమ మందును చాల గొప్పవాడు. అతని రాజ్యమందు ప్రజలు సుఖముగా ఉండిరి. అతనికి జూదమాడుటయందు మిగుల ప్రేమ. దమయంతి అను కన్య దేవతలనుకూడ పెండ్లి ఆడక అతనిని వరించి పెండ్లాడెను.

నలునకు పినతండ్రి కొమారుడు పుష్కరుడు అనువాడు గలడు. వాడు నలుని గొప్పతనమునకు ఓర్వలేక అతనిని పరాభవించి రాజ్యమును పొందుటకు ఉపాయములు వెదకుచుండెను. తమను వివాహము చేసుకొనలేదని దమయంతిపై దేవతలు కోపముతో ఉండిరి. వారు నలుని కష్టములపాలు చేయుమని పుష్కరుని ప్రోత్సహించిరి. ఒకనాడు పుష్కరుడు నలుని జూదమాడుటకు రమ్మని పిలిచెను. నలుడును పుష్కరుడును జూదమాడుటకు ఆరంభించిరి. జూదమాడుట అపాయకరమని ఎవరు చెప్పినను నలుడు వినలేదు. తుదకు జూదములో తన రాజ్యము సంపదయు యావత్తును ఓడిపోయెను.

అటుపిమ్మట నలుడు భార్యతో అడవుల పాలయ్యెను. తినుటకు అన్నముగాని త్రాగుటకు నీరుగానిలేక అడవులలో తిరిగి తిరిగి ఎన్నో బాధలుపడెను. కావున వినోదమునకైనను జూదమాడరాదు.

8 కోపము కీడుతెచ్చును

అంబరీషుడు అనురాజు చాల దైవభక్తుడు. ఒకప్పుడు అతడు భగవంతుని గురించిన ఏకాదశీవ్రతమును ఆరంభించెను. ఆవ్రతము చివర దినమున అతడు బ్రాహ్మణుల పూజచేసి మధ్యాహ్నవేళకు భోజనమునకు కూర్చుండెను. ఆసమయమున దూర్వాసుడు అను మునివచ్చెను. రాజు మునికి మర్యాదలు చేసి భోజనము చేయుమని వేడెను.

ముని సమ్మతించి స్నానమునకు నదికి వెళ్లెను. రాజు నకు భోజనము చేయవలసినవేళ అతిక్రమించి పోవుచుండెను. ఆవేళకు భోజనను చేయనియెడల పాపమువచ్చును. ముని కొరకు ఎంతచూచినను వచ్చుజాడలు కన్పించలేదు. రాజు, వ్రతమునకు భంగములేకుండ నీటిత్రాగెను. ఇంతలో ముని వచ్చెను. తననువదలి రాజు భుజించెనని చాలకోపమువచ్చెను. తన తపోబలముచే ఒకశక్తినిచేసి రాజును శిక్షించుటకు పంపెను.

భగవంతుడు తనభక్తునికి అపాయము కలుగుటచూచి తనచక్రమును పంపెను. ఆచక్రము శక్తినిచంపి కోపిష్టియగు మునినికూడ చంపబోయెను. అప్పుడు ముని ఏమియుచేయలేక తుదకు రాజునే శరణువేడి ప్రాణములు కాపాడుకొనెను.

—:o:—

9 జీవహింస చేయరాదు

మాండవ్యుడు అనుమునిగలడు. ఒక అడవిలో భగవంతుని గురించి తపస్సుచేయుచుండెను. ఒకనాడు దాపుననున్న పట్టణపురాజు ఇంటిలో కొందరు దొంగలు నగలను దొంగిలించిరి. వారు మాండవ్యుడు తపస్సుచేసుకొనుచున్న అడవిన పారిపోవుచుండిరి.

రాజభటులు దొంగలను వెంబడించిరి. దొంగలు భయముచే నగలను మునివద్ద పడవేసి పరుగెత్తిరి. తపస్సుచేసుకొనుచున్న ముని అదిచూడలేదు. రక్షకభటులు వెదకుచువచ్చి నగలను మునివద్ద చూచిరి. "నగలను దొంగిలించి పారిపోవలేక దొంగతపస్సు చేయుచున్నాడు. ఇతడే దొంగ" అని మునిని బంధించి రాజువద్దకు తీసుకవెళ్ళిరి. రాజు ఆలోచన చేయుక మునికి కొఱత శిక్ష వేయించెను.

కొన్నిదినములకు మాండవ్యుడు దొంగకాదని రాజునకు నిజము తెలిసెను. మునిని వదలి క్షమాపణ వేడెను. అందులకు ముని రాజా! నీతప్పు ఏమియునులేదు. నేను చిన్నతనమున తూనీగలను పట్టుకొని ముల్లునకు గ్రుచ్చి ఆడితిని. అందువలన నేను ఈశిక్ష అనుభవించ వలసివచ్చినది." అని చెప్పి తన త్రోవన వెళ్ళెను.

తెలిసియైనను తెలియకయైనను జీవహింసచేయరాదు.

—:o:—

10 పలువురతో పగకూడదు

పాండవులలో మధ్యవాడైన అర్జునునకు అభిమన్యుడు అను కొడుకు ఉండెను. అతడు మిక్కిలి బలమును ధైర్యమును గలవాడు. ఒకనాడు తన తండ్రిలేని సమయమున అతడు శత్రువులతో యుద్ధము చేయవలసివచ్చెను.

యుద్ధములో ద్రోణాచార్యులు పద్మవ్యూహము అను పద్ధతిప్రకారము సైన్యము నడపుచుండెను. అభిమన్యుడు ఆ మొగ్గరము చొచ్చుటతప్ప మరలవచ్చుట ఎరుగడు. అయినను బలముగలవాడనను ధైర్యముతో యుద్ధముచేయుచుండెను. వాని యుద్ధము బహు భయంకరముగ ఉండెను. వానిచేత దెబ్బ తిననివాడు ఒక్కడైనను లేడు.

ఇట్లు యుద్ధముచేయుచుండగా పగవారందరు ఒక్కసారి వానిపైబడిరి. ఒకడు గుఱ్ఱములను చంపెను. ఒకడు రథమును విఱుగగొట్టెను. మఱియొకడు తల నఱికెను. ఇట్లు అందరును ఏకమై అభిమన్యుని చంపిరి. ఎంతబలవంతుడైనను అభిమన్యుడు పలువురు కలసినప్పుడు ఏమియును చేయలేక చనిపోయెను.

క॥ బలవంతుడ నాకేమని
పలువురతో నిగ్రహించి ♦ పలుకుట మేలా
బలవంతమైన సర్పము
చలిచీమలచేతజిక్కి ♦ చావదె సుమతీ.

11 స్నేహము మరువరాదు

శ్రీకృష్ణుడును కుచేలుడు అను బ్రాహ్మణుడును చిన్నతనమున సాందీపుడు అను గురువువద్ద విద్యనేర్చిరి. వారు చదువుకొనునప్పుడు మిగుల స్నేహముగ ఉండిరి. విద్య నేర్చిన పిమ్మట ఎవరి గ్రామములకు వారు వెళ్లిరి. శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకా పట్టణమునకు ప్రభువై ఎనిమిదిమంది భార్యల వివాహమాడి సకల సౌఖ్యములు అనుభవించుచుండెను. కుచేలుడును తనముని పల్లెకు వెళ్లి వివాహమాడెను. కుచేలునికి ఇరువదియేడుగురు బిడ్డలు కలిగిరి. అతడు దరిద్రుడు. భగవంతుని ధ్యానించుచు ఎవరిని యాచింపక కుటుంబము గడుపుచుండెను.

కుచేలుని సంసారము నానాటికి దరిద్రస్థితికి వచ్చెను. పిల్లలు తల్లిని అది పెట్టుము, ఇది పెట్టుము అని ఏడిపించుచుండిరి. ఒక్కనాడు ఆమె కుచేలునితో "నాథా! బిడ్డలు అన్నములేక మలమల మాడుచున్నారు. నేను వారి మొఱ వినలేకున్నాను. తమకు శ్రీకృష్ణమూర్తి బాల్యస్నేహితుడని వినియున్నాను. అతడు మహానుభావుడు. అతనిని ఆశ్రయించి ఏమైన అడిగి తెచ్చి పిల్లలను కాపాడుడు" అని ప్రార్థించెను. కుచేలుడు ఆమాటలువిని బాల్యస్నేహితుడగు కృష్ణుని చూచుట మంచిదని తలచెను. ప్రభువువద్దకు వెళ్ళునప్పుడు ఏమైన కానుక తీసుకు వెళ్ళవలెను. అందులకు ఏమైనఉన్నదా అని భార్యను అడిగెను. అప్పుడామె గుప్పెడు అటుకులను అతని కొంగున మూట గట్టెను. కుచేలుడు బయలుదేరి కొన్నిదినములకు ద్వారకా

పట్టణముచేరెను. అక్కడ అనేకమందిరాజులు! శ్రీకృష్ణుని చూచుటకు వీలులేక వాకిలివద్ద కాచుకొనియుండిరి. కుచేలుడుకూడ వాకిలివద్దకు వెళ్లెను. కావలివారలు అతనిరాకను కృష్ణునకు తెలిపిరి.

కృష్ణుడు వెంటనేవచ్చి కుచేలుని కౌగలించుకొని లోపలకు తీసుకవెళ్ళెను. అతనిని తనసింహాసనమునకూర్చుండబెట్టి కాళ్ళు కడిగెను. పిమ్మట తన పాన్పుమీద పరుండబెట్టి భార్యలును, తానును కాళ్ళుపిసికిరి. శ్రీకృష్ణుని దర్శనము చిక్కక వాకిలివద్ద కాచుకొనియున్న రాజాధిరాజులును, అచ్చటి సేవకులును, బీదబ్రాహ్మణుడగు కుచేలుడు పొందిన గౌరవమునకు ఆశ్చర్యమొందిరి. కృష్ణుడును కుచేలుడును తాము చదువుకొనునప్పుడు చేసిన పనులను చెప్పుకొనుచు కాలము గడపిరి. కృష్ణుడు కుచేలునిచూచి "మిత్రమా! నాకేమి తెచ్చితివి" అని అడుగ కుచేలుడు అటుకులమూట ఇచ్చెను. కృష్ణుడు ప్రీతితో గుప్పెడు అటుకులను భుజించెను. ఆనాడు కుచేలుడు సిగ్గుచే తానువచ్చిన ఉద్దేశము చెప్పకుండగనే కృష్ణునివద్ద సెలవుపొంది ఇంటికివెళ్ళెను.

కుచేలుడు వెళ్ళునప్పటికి అతని ఇల్లంతయు బంగారుమయమై, ధనధాన్యములతో నిండియుండెను. తనకు అట్టి భాగ్యము కలుగజేసినది భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుడేయని కుచేలుడు యెరింగి అతనిని మఱువక తనజీవితకాలమంతయు అతనిని ధ్యానించుచుండే గడపి మోక్షమును పొందెను.

12 గర్వము కూడదు

పూర్వకాలమున నహుషుడు అను చక్రవర్తి గలడు. అతడు ఈభూమండలము నంతయు రాజ్యముచేసెను. అతడు గర్వించి దేవలోకమును కూడ రాజ్యముచేయ దలచెను. అందుకు నూరు యజ్ఞములు చేసెను. పిమ్మట దేవలోకమునకు కూడ రాజయ్యెను.

అతడు అధికార గర్వముచే అనేక దుండగములు చేయ నారంభించెను. పుణ్యులగు మునులను తనపల్లకిని ప్రతిదినము మోయునట్లు ఆజ్ఞాపించెను. ఇట్లుండ ఒకనాడు అతని వద్దకు అగస్త్యుడు అను ఒక గొప్ప మునీశ్వరుడు వచ్చెను. నహుషుడు అతని కాలు త్రాడుచూపి "పాము పాము" అని భయపెట్టెను. ఆమాటలకు మునీశ్వరుడు కోపించి "నీవు ఒక పెద్ద పాముగా భూలోకమున పుట్టుదువుగాక" అని శాపమిచ్చెను.

తన గర్వముచేత అట్టి శాపము కలిగెనని తెలివిదెచ్చుకొని నహుషుడు మునీశ్వరుని కాళ్లమీద పడి రక్షింపుమని వేడెను. ముని కనికరించి ఇట్లనెను "రాజా! నీవు దుఃఖించినందువలన ప్రయోజనము లేదు. నీ గర్వమే నిన్నిట్లు చేసినది. నేనుశాపము త్రిప్పజాలను. కాని ఒకఉపకారము చేసెదను. నీవు పాముగా ఉండినను మనుష్యుని వలె మాట్లాడగల శక్తి ఉండును. భూలోకమున నీవు పామువై యున్నప్పుడు పాండవు

లలో పెద్దవాడగు ధర్మరాజు వలన నీశాపము పోగొట్టుకొన గలవు అని చెప్పెను.

అంతట నహుషుడు భూమిమీద ఒకపెద్ద పాముగాపుట్టి ఒక అడవిలో తిరుగుచుండెను. ఒకనాడు పాండవులలో రెండవ వాడగు భీముడుఅచ్చటకు వచ్చెను. పాము భీమునిపట్టుకొనెను. భీముడు బలముగలవాడైనను పామునకు చిక్కి తప్పించుకొన లేకపోయెను. ఎంతసేపటికి భీముడు రానందున ధర్మరాజు వెద కుచు పామువద్దకు వచ్చెను. ధర్మరాజు బలవంతుడైన తన తమ్ముడు ఒకపాముచేత బాధింపబడినందులకు ఆశ్చర్యమొం దెను. పామును సమీపించి అతని సంగతి అడిగెను.

పాముగానున్న నహుషుడు తనసంగతి యావత్తును ధర్మరాజునకు వినిపించెను. ధర్మరాజుదయవలన భీముని విడచి తన శాపము పోగొట్టుకొని నహుషుడు తిరిగి పుణ్యలోక మును పొందెను.

ఆ. అల్పుడైనవాని క ♦ ధిక భాగ్యముగల్గ
దొడ్డవారిదిట్టి ♦ తొలగొట్టు
అల్పజాతి మొప్పె ♦ యధికుల నెఱుగునా
విశ్వదాభిరామ ♦ వినుర వేమ.

—:o:—

13 దురాశ కూడదు

ధృతరాష్ట్రుడును పాండురాజును అన్నదమ్ములు. ధృతరాష్ట్రునికి దుర్యోధనుడు మొదలుగాగల నూరుగురు కుమారులును పాండురాజునకు ధర్మరాజు, భీముడు, అర్జునుడు, నకులుడు, సహదేవుడు అను అయిదుగురు కుమారులునుగలరు. ధృతరాష్ట్రసంతతికి కౌరవులనియు పాండురాజు సంతతికి పాండవులనియు పేర్లు. పాండవుల తండ్రి చిన్నతనముననే చనిపోయెను. అందువలన వారు పెత్తండ్రి పోషణలో ఉండిరి.

దుర్యోధనుడు దురాశచే పాండవులకు రాజ్యములో భాగములేకుండ చేసి యావత్తురాజ్యమును తానే ఏలవలెనని నిశ్చయించుకొనెను. పాండవులను చంపించుటకు అతడు అనేక ప్రయత్నములు చేసెను. వారికి విషము పెట్టించెను. సముద్రములో త్రోయించెను. ఎన్ని చేసినను వారు చావరైరి. పిమ్మట దుర్యోధనుడు కాశీలో ఒక లక్కయిల్లు కట్టించెను. తండ్రితో చెప్పి పాండవులు అందు కాపురముండునట్లు చేయించెను. పాండవులు లక్కయింటిలో కాపురముండిరి. ఒక రాత్రి వారు నిద్రించునప్పుడు ఆ ఇంటికి నిప్పు ముట్టించెను. పాండవులు ఎటులనో బ్రతికి అడవుల పాలైరి.

తర్వాత పెద్దలు చివాట్లువేయగా ధృతరాష్ట్రుడు పాండవుల పిలిపించి వారి సగము పాలురాజ్యమిచ్చెను. తన కొడుకులతో సంబంధములేకుండ ఇంద్రప్రస్థపురమున రాజ్యము

చేసుకొనునట్లు ఏర్పాటుచేసెను. కాని పాండవుల రాజ్యమును హరించవలెనను దురాశ దుర్యోధనునకు హెచ్చెను. పాండవులను తనతో జూదమాడుటకు పిలిపించెను. అది మాయాజూదమని తెలియక ధర్మరాజు జూదమాడెను. ఆ జూదములో ధర్మరాజు ఓడెను. అందువలన పాండవులు పన్నెండు సంవత్సరములు రాజ్యమును దుర్యోధనునకు వప్పగించి అడవిలో ఉండవలసినచ్చెను.

దుర్యోధనుడు సంతోషముతో పాండవుల రాజ్యమును కూడ తానేపాలించుచు పన్నెండు సంవత్సరముల కాలములో పాండవులు అడవిలో చనిపోయెదరని తలచెను. కాని పాండవులు పన్నెండు సంవత్సరములు వనవాసముచేసి హస్తినాపురమునకువచ్చిరి. తమరాజ్యము తమకిమ్మని దుర్యోధను నడిగిరి. దుర్యోధనుడు రాజ్యమివ్వక వారలతో యుద్ధము చేసెను.

పాండవులు మంచిగుణములు గలవారు. ధర్మాత్ములు. దేవుని సహాయము గలవారు. శౌర్యవంతులు. యుద్ధములో దుర్యోధనుడు తన బంధువులతో మరణించెను. దురాశవలన రాజ్యమును పోగొట్టుకొనుటయేగాక తనబంధువులతోసహా దుర్యోధనుడు మరణించెను.

ఆ॥ నీళ్ళలోని మీను నెఱిమాంస మాశించి
గాలమందుజిక్కు కరణి భువిని
ఆశ దగిలి నరుడు నాలాగ చెడిపోవు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ

14 డంబము (బడాయి) పనికిరాదు.

ఉత్తరుడు అను రాజకుమారుడు గలడు. ప్రతిదానికిని తానే మొనగాడనని డంబములు పలుకువాడు. ఒకనాడు అతని తండ్రిలేని సమయమున దుర్యోధనుడు సైన్యముతో వచ్చి పొలములో ఉన్న ఆవులను తోలుకుపోవుచుండెను.

ఈవార్త రాణివాసములోని స్త్రీలు, విని రాజుగారు లేకపోయిరి అని విచారపడుచుండిరి. అది ఉత్తరుడు విని స్త్రీలతో మన ఆవులను దుర్యోధనుడు తోలుకువెళ్ళుట యేమి! నేనుండుట మఱచినాడు కాబోలు! ఈసమయమున నారథము నడుపుటకు సారథియుండెనేని దుర్యోధనుని గర్వము నిమిషములో అణగద్రొక్కుదును. భూమండలమంతటిలో ప్రసిద్ధికెక్కిన అర్జునుడుసైతము వణుకునట్లు యుద్ధము చేయుదును. నన్ను యెదిరించి యుద్ధముచేయగల వాడెవడున్నాడు? నేను యుద్ధమునకు బయలుదేరినవార్త వినినంతనే దుర్యోధనుడు పారిపోవవలసినదేగదా! అని డంబములు పలుకుచుండెను.

దుర్యోధనుని విరోధులును, పినతండ్రి కుమారులును అగు పాండవులు మాఱువేషములతో ఉత్తరుని తండ్రికొలువులో ఉద్యోగులుగ ఉండిరి. వారిలో అర్జునుడు బృహన్నల అనుపేరుతో పేడిమూతివాని వేషముధరించియుండెను. ఆ బృహన్నల ఉత్తరుని డంబములను వినెను. తాను సారథిగనుండి రథము నడిపెదనని ఉత్తరునితో చెప్పెను. ఉతరుడా పేడి

మూతివానిని సారథిగా జేయుటకు యిష్టపడలేదు. కాని యెవరును లేనందున అతనినే సారథిగా జేసి రథమెక్కి యుద్ధమునకు వెళ్ళెను.

యుద్ధభూమిలో విరోధిసైన్యము సముద్రమువలెనుండెను. ఉత్తరుడది చూచి భయమొంది పారిపోవజొచ్చెను. బృహన్నల వానిని జూచి "ఉత్తరుడా! నీడంబములు ఆడువాండ్రవద్దనేనా! అని నవ్వుచూ వానిని రథము తోలుమనియు తాను విరోధులను ఓడించెదననియు చెప్పెను. కాని ఉత్తరుడు తాను నిలువజాలనని పారిపోవజూచెను. అర్జునుడు అతనిని బలవంతముగ సారథిగ జేసి తాను యుద్ధము చేయసాగెను. శత్రువుల నందర ఓడించెను. తరువాత ఆవులను మరలించుకొని వచ్చిరి.

"ఆ. మేడిపండుజూడ ♦ మేలిమైయుండును
బొట్టవిచ్చిచూడ ♦ పురుగులుండు
బెఱుకువాని మదిని ♦ బింకమీలాగురా
విశ్వదాభిరామ ♦ వినురవేమ.

—:(o):—

15 తనుఁదాను పొగడుకొనరాదు.

పూర్వము యయాతి అను రాజుగలడు. అతడు అనేక ధర్మములను, యజ్ఞములను చేసెను. అతడు చిరకాలము రాజ్యముచేసి ముసలితనమున కుమారుడైన పూరునకు రాజ్యము వప్పగించి తా నడవికి తపస్సునకు వెళ్ళెను. అచట అతడు కాయకూరల దినుచు క్రమముగా భగవంతుని గూర్చి ఘోరతపస్సు చేసెను. పిమ్మట అతడు దేవలోకమునకు వెళ్ళి దేవతలు తన్ను సేవించుచుండ వైభవముతో ఉండెను. ఇట్లు బహుకాలము గడచెను.

ఒకనాడు దేవేంద్రుడు ఒక సభ చేసెను. ఆసభయందు యయాతికూడ నుండెను. దేవేంద్రుడు సభికులనుజూచి "ఈ మూడు లోకములందును ఎక్కువ పుణ్యము చేసినవారు ఎవరు" అని ప్రశ్నించెను. ఆప్రశ్నకు జవాబుచెప్పలేక మునీంద్రులందఱును ఊరకుండిరి. అంతట యయాతిలేచి ఇంద్రునితో ఇట్లు అనెను.

"దేవేంద్రా! భూలోకము యావత్తును రాజ్యముచేసితిని. భయమునొందుట, రహస్యముగ నితరుల కపకారము ఒనరించుట, కోపముగలిగియుండుట, కపటముతోనుండుట అనునవి నేను ఎఱుగను. మఱియు తల్లిదండ్రులను, గురువులను, పెద్దలను, మునులను నేను ఎన్నడును అవమానించియుండలేదు. ఎవరినిగాని కఠినపుమాటలచే, తూలనాడలేదు. అనేక దాన

ధర్మములను యాగములను చేసితిని. ఇంకను దేవతలయందు గాని, మానవులయందుగాని, మునులయందుగాని తపమున నాకు సాటియగువాడు లేడు. అందువలననే, నాకీ స్వర్గ లోకము లభించినది' అని తనుదాను పొగడుకొనెను.

ఇంద్రుడా మాటలకు కోపించి "రాజా! నీవు నిజముగా అనేక పుణ్యములను చేసియుందువుగాక! తనుదాను పొగడు కొనుట ఎట్టివారికిని తగదు. నీకు సమానులైనవారిని, నీకంటె అధికులైనవారిని, తక్కువైనవారిని, తెలిసికొనకయే యందఱి నవమానపఱచితివి. కనుక, నేటితో నీవు చేసిన పుణ్యమం తయు నశించినది. నీయట్టి గర్వమున్నవాడు ఇచ్చట ఉండ దగడు. నీవిప్పుడే ఈస్వర్గలోకమునుండి దిగబడగలవు" అనెను.

అప్పుడు యయాతి దుఃఖముతో తాను భూలోకమున సజ్జనుల నడుమపుట్టునట్లు సేయుమని దేవేంద్రుని వేడెను. ఇక మీదను "నిన్ను నీవు పొగడుకొనకుము" అని చెప్పి దేవేం ద్రుడు అతడు వేడినట్లుచేసెను. కనుక తనుఁదాను పొగడు కొనుట, ఇతరుల దూషించుట పనికిరాదు.

"ఆ. నేరనన్నవాడు నెఱజాణ మహిలోన
నేర్తునన్నవాడు నిందఁజెందు
ఊరకున్నవాడె యుత్తమయోగిరా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా."

---

16 ఆలోచించి పనిచేసిన హానిగాదు.

పూర్వము ఒక ముని గలడు. అతనికి చిరకారి అను ఒక కుమారుడు గలడు. చిరకారి అనగా ఆలోచనచేయు వాడు అని అర్థము. అతడు ఏపని చేసినను ఆలోచించిచేయు వాడు. అందువలన ఆపేరు కలిగెను. ఒకనాడుఏదో ఒక కారణ మున ముని, భార్యపై కోపించి "నీతల్లిని చంపుము" అని కుమారునకు ఆజ్ఞయిచ్చి తాను పుష్పముల కొరకు, అడవికి వెళ్ళెను. ఎన్నడును తొందరపడుగని చిరకారి అపుడిట్లు ఆలోచింపసాగెను.

"ఈసమయమున తండ్రి ఆజ్ఞ మీరరాదు. తల్లిని చంపు టయు తగదు. తల్లియు దండ్రియు నాకు సమానులె అగుదురు. కాని తండ్రియే కుమారుని రూపమున పుట్టునని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. మరియు తండ్రి ఆజ్ఞ నెరవేర్చినవాని పాపము లన్నియు పోవునని పెద్దలు చెప్పెదరు. కనుక తండ్రి ఆజ్ఞ ప్రకారము తల్లిని చంపుటయే ఈసమయమున నుచితమని తోచుచున్నది.

ఇట్లు చిరకారి తలచి పిదప తల్లిని గూర్చి ఆలోచించ మొదలిడెను.

"నవమాసములుమోసి కనిపెంచిన తల్లిని ఎటుల చంపుదును. తండ్రికంటె తల్లియే గౌరవమున అధికురాలని

వేదములు చెప్పుచున్నవి. ఇట్టి తల్లిని చంపుట ఘోరపాపము. పాపకార్యమును నేనెట్లు చేయగలను."

అని చిరకారి పెక్కువిధముల నాలోచించుచుండెను. చాల సేపు గడచెను. ముని అడవికి వెళ్ళిన కొంచెము సేపటికి కోపము తగ్గెను. అతడు విచారముతో "అయ్యో! కోపములో తెలియక తల్లిని చంపుమని కొడుకునకు ఆజ్ఞచేసివచ్చితినిగదా? ఎంతటి పాపముచేసితిని. ఇక నా తపస్సు కాల్పనా? ఈపాటికి అతడు చంపియుండునేమో!'' అని తహతహపడుచు కాళ్ళు తడబడుచుండ ఇంటికి పరుగెత్తెను. అట్లు పరుగెత్తుచు చిరకారి తొందరపడువాడు కాడని ధైర్యము తెచ్చుకొని తనలో తాను ఇట్లు అనుకొనసాగెను. ''చిరకారీ! నేను మూఢత్వమున తొందరబడితిని. నిన్ను పెంచిపెద్దవానిజేసిన తల్లిని జంపకయుంటివేని నీపేరు సార్థకమగును"అని తలచుచు ఇల్లు జేరెను.

చిరకారి తల్లిని చంపుట తగునా తగదా యని విచారించుచుండెను. ఇంతలో తండ్రివచ్చి కుమారుని కౌగలించుకొని ''నాయనా! నాకును నాతపమునకును నిందరాకుండ రక్షించితివి" అని పొగడెను. కనుక బుద్ధిమంతుడు ఆలోచన చేసి పని చేయవలెను.

గీ॥ తామసించిచేయఁదగ దెట్టి కార్యంబు
వేగిరింప నదియు విషమమగును
పచ్చికాయఁదెచ్చి పడవేయ ఫలమౌనె?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ.

—:(o):—

17 అపకారికైననుడు పకారమే చేయుము

పూర్వము ఒక బోయవాడు పక్షుల చంపి వానిలో గొన్నిటిని తిని తక్కిన వానిని అమ్ముకొనుచు జీవించుచుండెను. ఒకనాడాతడు అడవిలో వలవేసి పక్షులబట్టి సాయంకాలమునకు ఇంటికి బోవజూచుచుండెను. ఇంతలో గొప్ప గాలివాన వచ్చెను. వాడు తడిసి వణకుచు ఒక మర్రిచెట్టు క్రింద కూర్చుండెను.

ఆ చెట్టు తొర్రలో ఒక పావురముండెను. తన భార్య మేతకువెళ్ళి రాలేదని అది దుఃఖించుచు "ఎచటికేగినదో నాభార్య! నన్ను విడిచి ఒక నిమిషమైన ఉండునా! ఈపాడు గాలివాన వలన ఎచ్చటనైన పడిపోయినదేమో! ఇపుడేమి చేయుదును" అని విలపించుచుండెను. ఆడుపావురము అచ్చటనే ఉన్న బోయవాని వలలో జిక్కుకొని ఉండి తన భర్త

మాటలను వినెను. భర్తకు తన స్థితి దెలిపి, చింతింపవలదని పలికి, మరియు ఇట్లనియె.

"నాథా! అపకారము చేయువానికైనను ఉపకారము చేయుట మంచిదని పెద్దలు చెప్పెదరు. కనుక చలిచే వణుకుచు చనిపోవుటకు సిద్ధముగా ఉన్న ఈబోయకు నీచేతనైన సహాయము జేసి బ్రతికింపుము" అని చెప్పెను. అంత నామగ పావురము దుఃఖము విడిచి బోయవానివద్దకు జేరి అతనితో నిట్లనియె. "అన్నా నీవు మిగులశ్రమనొంది మాయింటికివచ్చినాడవు. ఆలస్యముచేయక నీకోరిక తెలుపుము." అప్పుడా బోయవాడు సంతోషించి "చలిచే శరీరము కొయ్య అయినది. ఈ ఆపదను తొలగించి రక్షింపుమా!" అనెను.

వెంటనే పావురము చిన్నపుల్లలను ముక్కుతో దెచ్చి కుప్పబోసెను. సమీపమున యున్న పల్లెకుబోయి నిప్పు దెచ్చి మంటజేసి చలిగాచుకొనుమని బోయవానిని ప్రార్థించెను. కొంతసేపటికి బోయవానికి చలిబాధతగ్గి ఆకలిబాధహెచ్చెను. ఆసంగతి వాడు పావురమునకు తెలిపెను. పావురము తన్ను కాల్చుకొని తినుమని మండుచున్న నిప్పులోబడి చనిపోయెను. ఆ విచిత్రమునకు బోయవాడు ఆశ్చర్యమొంది ఇట్లు తలచెను.

"లోకములో ఇట్టి చిత్రము ఎక్కడనైన గలదా? ఈ పావురము ఇతరులకు గాను తన శరీరము ఇచ్చెను. నేను అపకారము చేసినను నాకు ఉపకారమే చేసినది. ఈపక్షియే

నాకు గురువై మంచినీతిని బోధించినది. ఇకనుంచి నేను జీవహింస చేయకుందును" అతడట్లు నిశ్చయించుకొని వలలో జిక్కుకొనియున్న పక్షుల విడిచి వెళ్ళిపోయెను. వలనుండి విడువబడిన ఆడుపావురము తన భర్త చనిపోవుటకు దుఃఖించి ఆ నిప్పయందే తానును బడి చనిపోయెను.

"క. ఉపకారికి నుపకారము
విపరీతముగాదు సేయ ♦ వివరింపంగా
నపకారికి నుపకారము
నెపమెన్నక సేయువాడు ♦ నేర్పరి సుమతీ.

18 శరణుజొచ్చిన వారిని గాపాడవలెను.

దశరథుడు అను రాజునకు రాముడు, లక్ష్మణుడు, భరతుడు, శత్రుఘ్నుడు అను కుమాళ్ళు గలరు. పెద్దవాడగు రాముడు తండ్రిమాట ప్రకారము భార్యయగు సీతతోను, తమ్ముడగు లక్ష్మణునితోను అడవులకు వెళ్ళెను. వారు దండకారణ్యములో కాపురముండిరి. ఒకనాడు రాముడును లక్ష్మణుడును ఇంటిలో లేరు. ఆసమయమున లంకలో ఉండు రాక్షసుల రాజైన రావణుడు వచ్చి సీతను ఎత్తుకొనిపోయెను.

రామలక్ష్మణులు ఇంటికి వచ్చి సీతను గానక ఆమెను వెదకుచు వెళ్లిరి. తిరిగి తిరిగి వారలు కిష్కింధ అను పట్టణము

చేరిరి. ఆపట్టణమును కోతులరాజైన సుగ్రీవుడు పాలించు చుండెను. రాముడు సుగ్రీవునితో స్నేహముచేసి అతనికి చాల సహాయము చేసెను. సుగ్రీవుడు కోతులను పంపి సీత లంకలో ఉన్నదను సమాచారము రామునకు దెలిపెను.

తరువాత రాముడు సుగ్రీవుని వానరసైన్యముతో లంకకు బయలుదేరెను. లంకకు వెళ్ళుటకు సముద్రము అడ్డముగ నుండెను. వారు కష్టపడి సముద్రమునకు వంతెనగట్టిరి. పిమ్మట రాముడును లక్ష్మణుడును, సుగ్రీవుడును, సైన్యముతో సులభముగా లంకలో ప్రవేసించిరి. సీతను దెచ్చి శరణువేడమనియు లేదా యుద్ధమునకు రమ్మనమనియు రావణునకు రాముడు కబురు పంపెను.

రావణుడు యుద్ధప్రయత్నముచేయసాగెను. అప్పుడు అతని తమ్ముడైన విభీషణుడు వచ్చి, రామునకు సీతనిచ్చి శరణువేడు మని చెప్పెను. విభీషణుడు చాలమంచి గుణములు గలవాడు. రావణుడు, తనకామాటలు చెప్పినందులకు కోపించి తమ్ముడగు విభీషణుని తన్ని వెళ్ళగొట్టెను.

విభీషణుడు అంతట తిన్నగా రాముని వద్దకు వెళ్లి "స్వామీ! నేను రావణుని తమ్ముడను. విభీషణుడనువాడను. దుర్మార్గులైన రాక్షసులవద్ద నుండనేరక మిమ్ముల శరణు వేడవచ్చితిని రక్షింపుము" అని కాళ్ళమీదపడెను. అప్పుడు కోతులలో కొందరు "వీడు దొంగ. వీనిని దగ్గరకు జేరనీయ

కుడు” అని రామునకు చెప్పిరి. రాముడు వారల మాటలు వినక “శరణన్నవాడు పగవాడైనను రక్షించవలయును.” అని విభీషణునకు అభయ మిచ్చెను. ఇంకను అప్పుడే రావణుని చంపి లంకారాజ్యమునకు రాజుగా విభీషణునిచే సెదనని ప్రతిజ్ఞ కూడ చేసెను.

“ఆ. చంపదగినయట్టి శత్రువు తనచేత
చిక్కెనేని కీడు సేయరాదు
పొసగ మేలుచేసి పొమ్మనుటే చాలు
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా.’

—:(౦):—

19 అమితముంగా భుజించకూడదు.

పూర్వము శ్వేతకి అను రాజుండెను. అతడు చాల దాన ధర్మములు, యజ్ఞములు చేసెను. ఒకప్పుడు నూరు సంవత్సరముల కాలము సత్రయాగము అను యజ్ఞమును అతడు చేసెను. ఆయాగములో అగ్నిదేవుడు ఎక్కువగా నేతిధారలను త్రాగెను. అందువలన అగ్నిదేవునికి అజీర్ణరోగము వచ్చెను. కడుపు నొప్పికూడ సాగెను. రోగము క్రమముగా హెచ్చెను.

అగ్నిదేవుడు దేవతల వైద్యులగు అశ్వనీదేవతల వద్దకు వెళ్ళి తనరోగమునకు మందు ఇమ్మని వేడెను. “నీరోగమునకు మందు దేవేంద్రుని ఖాండవ వనమునందు గలదు. దానిని తినిన

నయముకాగలదు” అని చెప్పిరి. అంతట అగ్నిదేవుడు ఖాండవ వనము తగులబెట్టసాగెను. దేవేంద్రుడు అది చూచి మంటల చల్లార్పమని మేఘముల పంపెను. మేఘములు వర్షించి ఆమంటను చల్లార్చినవి. ఎన్నిమారులు ప్రయత్నించినను అగ్నిదేవుని కోరిక సాగలేదు.

ఇట్లుండ ఒకనాడు,కృష్ణుడు అర్జునుడు ఖాండవ వనము దగ్గరతిరుగుచుండిరి. అగ్నిదేవుడు వారివద్దకు బ్రాహ్మణవేషముతో వెళ్ళి, “స్వామీ! నేను అగ్నిదేవుడను. కడుపునొప్పి వలన బాధపడుచున్నాను. ఈవనమును దహించిన నానొప్పి పోవును. కాని దేవేంద్రుడు వర్షముకురిపించి ఆటంకపరచుచున్నాడు. కావున మీరు నన్ను రక్షింపుడు అని వేడెను. అర్జునుడు అగ్నిదేవుని చూచి, “నీయిష్టము చొప్పున ఈవనమును భుజించుము. నేను రక్షించెద.” అని చెప్పినంతనే దేవేంద్రుడు వర్షము కురిపించసాగెను. అర్జునుడు తన విలువిద్యచే వర్షము ఖాండవ వనము మీద పడకుండునట్లుచేసెను. అగ్నిదేవుడు ఖాండవ వనమును దహించి తన రోగమును పోగొట్టుకొనెను.

“గీ. అన్నమధికమైన నదియుఁ దాఁజంపు, నా
యన్న మంటకున్న నాత్మనొచ్చు
చంపనొంప బువ్వ చాలదా వెయ్యేల,
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా.”

20 తల్లిదండ్రులు దేవునితో సమానులు.

పూర్వము కౌశికుడను బ్రాహ్మణుడు వృద్ధులైన తల్లి దండ్రుల వదలి తపస్సుచేయుటకు అరణ్యమునకు వెళ్ళెను. అడవిలో అతడు ఒక చెట్టుక్రింద కూర్చుండి తపస్సుచేసుకొను చుండెను. ఒకనాడు చెట్టుమీదనుండి ఒకకొంగ అతనిమీద రెట్టవేసెను. అందుల కతడు కోపదృష్టితో కొంగనుచూచెను. వెంటనే కొంగ చచ్చెను. తన తపోబలముచేత కొంగ చచ్చి నదని అతడు తనలో తాను సంతోషించెను.

మామూలుగా ఒకనాడాతడు మధ్యాహ్నము వరకు తపస్సుచేసి భిక్షకు గ్రామములోనికి వెళ్ళెను. అతడు ఒక బ్రాహ్మణ ఇంటికి వెళ్ళి భిక్ష పెట్టుమని కోరెను. ఆ ఇంటి యజ మానురాలు కొంచెమాలస్యముగా భిక్ష తెచ్చెను. ఆలస్యమై నందులకు ఆమె మీద అతనికి కోపమొచ్చెను. కొంగను చూచినట్లు ఆమెనుకూడ కోపదృష్టితో చూచెను. కొంగచని పోయినట్లు ఆమెకూడ చనిపోవునని అతడు తలచెను.

ఆమె దివ్యదృష్టివలన అతని చరిత్ర తెలిసికొనినదై "ఓయీ! నీతపోబలముచేత కొంగ చచ్చినదని గర్వించకుము. నీవు పాపివి నీమొగము చూడకూడదు" అని తలుపువేసుకొన ను. అప్పుడు కౌశికుడు ఆమె కాళ్ళపైబడి తన్ను జ్ఞానము ఉపదేశింపుము అని వేడెను. ఆమె అతనిని

దనికరించి "మిథిలాపురమున ధర్మవ్యాధుడు అను కటికవాడు గలడు. అతనిని ఆశ్రయించి జ్ఞానము పొందుము" అని చెప్పెను. కౌశికు డంతట మిథిలాపురమునకు వెళ్లి ధర్మవ్యాధుని ఇల్లు చేరెను. ధర్మవ్యాధుడు బ్రాహ్మణునికి యెదురుగా వచ్చి మర్యాదజేసి "జ్ఞానముపొందుటకు పతివ్రత బంపగా వచ్చితివి గదా! అని ప్రశ్నించెను. బ్రాహ్మణుడు ఆశ్చర్యమొంది "నీకు ఆసంగతి ఎటుల తెలిసినది" అని ధర్మవ్యాధుని అడిగెను." అని బోధించెను.

పిమ్మట బ్రాహ్మణుని ధర్మవ్యాధుడు ఇంటిలోనికితీసుక వెళ్ళి ఇంటిమధ్య ఒక తూగుటుయ్యాలలో ఊగుచున్న తన తల్లిదండ్రుల జూపి "వీరే నాదైవములు. వీరిని ప్రతి దినము పూజించుదును. వీరి సౌఖ్యమే నాసౌఖ్యము. వీరి సంతోషమే నాసంతోషము. వీరి సేవచే నాకు ఈ జ్ఞానమును సంపదయును కలిగినవి. నీవు పాపాత్ముడవు. తల్లిదండ్రులను వదలిపెట్టితివి. వారు దిక్కులేక బాధలుపడుచు నీకొరకు విలపించుచున్నారు. ఇకనైన త్వరితముగా వెళ్లి నీతల్లిదండ్రుల సేవజేసి కృతార్థుడవుగమ్ము.

అప్పుడా కౌశికుడు తెలివి తెచ్చుకొని ఇంటికి వెళ్ళెను. వృద్ధులగు తల్లిదండ్రుల సేవలుచేసి సకల సౌఖ్యములు పొందెను. కావున తల్లిదండ్రులను దేవునితో సమానులుగా యెంచి పూజచేయవలెను.

సమాప్తము.

13803